

► Тафсилот

Америка Кўшма Штатлари савдо миссиясининг Ўзбекистонга ташрифи доирасида пойтахтимизда 18-20 июнь кунлари қўшма бизнес-форум бўлиб ўтди. Унда савдо, молия, металлургия, авиация, логистика, қишлоқ ҳўжалиги, машинасозлик, таълим, соғлиқни сақлаш, фармацевтика, геология, дастурий таъминот каби қатор соҳаларда фаолият юритувчи идоралар, компания ва фирмалар раҳбарлари, бизнес доиралар вакиллари иштирок этди.

Мазкур ташрифдан сўнг мамлакатимизда бизнес юритиши стагида бўлган Америка компанияларининг сони ортиб, улар билан ҳамкорликда амалга ошириладиган янги лойиҳалар кўпайиши табиий.

Ўзбекистон — АҚШ: Самарали ҳамкорликнинг янги босқичи

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан қабул қилинган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси мамлакатимизда ислоҳотлар самарадорлигини янада ошириш, давлат ва жамиятни ҳар томонлама тизимили ва жадид ривожлантириш учун зарур шарт-шароит яратиш, етакчи соҳаларни тубдан модернизацияни килиш ва том маънода эркинлаштиришдек мақсадларга хизмат килмоқда.

Кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилган Ҳаракатлар стратегиясининг бешинчи йўналиши ташки сиёсат ва ташки иктисодий фаолият билан боғлиқ.

Унинг барча йўналишлари, авваломар, ҳалқ учун муносаби турмуш шароитини яратиш, мамлакатимизнинг жаҳон ҳамкамиятидаги нуфузини янада ошириш, жаҳон медиа маконида Ўзбекистоннинг имижини кўтариш, шунингдек, тинчлик ва баркарорлик, хавфизлиларни таъминлашга қаратилган.

Ушбу вазифалар доирасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар Биринчи Президентимиз Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилган, демократик таълаблар ва ҳалқаро мезонларга тўлиғи жавоб берадиган мамлакат ташки сиёсати концепцияси Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан янги босқичда давом этирилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ташки сиёсий фаолият концепциясига мувофиқ, мамлакатимиз ташки сиёсатининг устувор йўналишларидан бири Америка Кўшма Штатлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган.

Ўзбекистон — АҚШ муносабатлари ўзининг кенг қарорларлик, яхлитлик, узок муддатга мўлжаллан-

ҳамкорликнинг асослари тўғрисидаги декларацияидир.

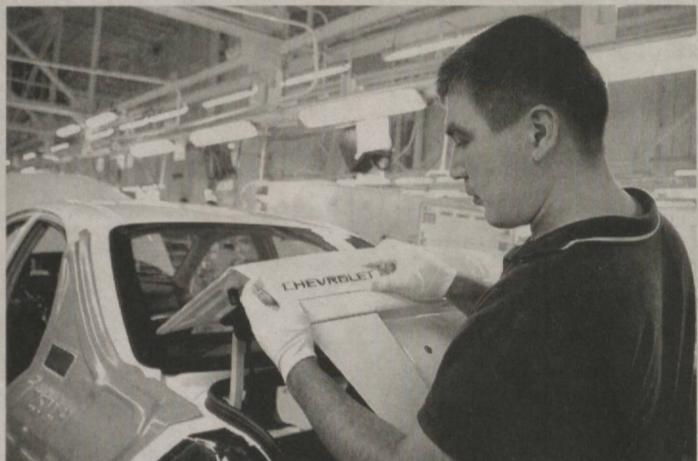
Иккى томонлама ҳамкорликни узвийлаштириш ҳамда қайд этилган келишувларни ўз вақтида бажариш мақсадидан АҚШ билан ўзаро манбағти ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган кенг қаророви "Йўл ҳатаси" амалга оширилмоқда.

Қайд этиш керак, Шавкат Мирзиёев ва Дональд Трамп деярли бир пайтда Президентлик лавозимига киришган, шундан сўнг иккى мамлакат ўртасидаги муносабатлар босқичма-босқич фаоллашиб келмоқда.

Ўтган қисқа давр ичда турли дараҷадаги делегациялар алмашди. Давлат раҳбарлари 2017 йил май ойида ар-Риёд шахрида ва сентябрда Нью-Йоркда учрашдилар. Декабрда ўтган телефон орқали мулоқот чоғида Дональд Трамп Шавкат Мирзиёевни АҚШга расмий ташриф бўюришга тақлиф этиди. Бу, табиики, Ўзбекистон раҳбари томонидан олиб борилаётган ислоҳотларни халқаро мікёсда тан олинаётганини англатади.

2018 йил 16 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ок. ўйда Америка Кўшма Штатлари Президенти Дональд Трамп томонидан қабул килинди.

Ок. ўйда ўтган учрашув чоғида қабул килинган Ўзбекистон ва Америка Кўшма Штатлари: стратегик шериклик янги даврининг бошлинишига оид Кўшма баёнот,

ланганлиги ва кўп томонлама жиҳатлари билан ажralиб турди. Айни пайтда ҳалқаро ҳуқук нормаларининг умум ётироф этган таъмиллари, хусусан, ўзаро хурмат ва бир-бирининг манбағтларини инонбатга олишга асосланган.

Ўзбекистон ва АҚШ бир қатор ҳалқаро ва минтайвий муммомлар бўйича бир хил позицияга эга. Минтайвий ва жаҳон мікёсдаги хавфизлика таҳдидлар, хусусан, гўйхандан моддаларнинг айланиси, оммавий қирғин куролларнинг тарқалишига қарши кураш, шунингдек, Марказий Осиё ва Афғонистонда тинчлик ва баркарорликни мустаҳкамлаш соҳаларида ўзаро манбағтларини инициативада қўйиб кетди.

Ўзбекистоннинг беш йилга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегияси давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқук тизимини ислоҳ килиш, иктисодиётни либераллаштириш, ижтимои соҳани ривожлантириш ҳамда очик ва конструктив ташки сиёсат олиб бориша ҳизмат киласди.

Президент Дональд Трамп тероризмга қарши курашида Кўшма Штатларнинг Ўзбекистон билан азалий шериклигини қайд

ташвишни ўтказиб, Ҳаракатлар стратегияси давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқук тизимини ислоҳ килиш, иктисодиётни либераллаштириш, ижтимои соҳани ривожлантириш ҳамда очик ва конструктив ташки сиёсат олиб бориша ҳизмат киласди.

Президент Мирзиёев таъмилларни таҳдидлар, хусусан, "Женерал Моторс" корпорацияси иштирокидан ўзаро манбағтларини таъминлаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқук тизимини ислоҳ килиш, иктисодиётни либераллаштириш, ижтимои соҳани ривожлантириш ҳамда очик ва конструктив ташки сиёсат олиб бориша ҳизмат киласди.

Бундан ташкири "Боинг" компанияси "Ўзбекистон хаво йўллари" Миллий авиакомпаниясини замонавий авиалиннейлар, хусусан, "Боинг-787-8 Дримлайнъ" русумидаги янги авлод самолётлари билан таъминловчи доимий ҳамкорига айланди.

"Женерал электрик" корпорация-

сиди 2001 йил 11 сентябрдаги мудхиси воеалардан сўнг, Ўзбекистон АҚШга ўта мухим логистик имконияти тадқим этганлиги ҳамда "Ал-Қоид" террорчиларини Афғонистондан сиқиришга киришади. Президент Шавкат Мирзиёев ташриф давомида АҚШ Президентининг Жанубий Осиё бўйича стратегиясини тўлиқ кўллаб-куватлашини тасдиқлади.

АҚШ раҳбари Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ислоҳотларни курашни кўллаб-куватлаштиришга қартилди. Президент Шавкат Мирзиёевнинг иккисодий лидер сифатида ўсиб бораётган ролини ётироф этди.

Олий даражадаги мулоқот чоғида Шавкат Мирзиёев Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига азо бўлишига интишадигани қайд этиди. Президент Д.Трамп эса Ўзбекистон ўз савдо режимини ташкилот нормаларига мувоғи либераллаштириш бўйича кун тартибидаги ислоҳотларни амалга оширишда АҚШ унга техник кўмак кўрсатишини тасдиқлади.

Хар иккала давлатнинг вазирлик ва компанийлари, ишбильарнома дарошлари ўртасидаги алоқаларни фоллаштириш, юкори технологиялар, савдо-санат, ёқлиғ-энергетика, транспорт ва бошча соҳаларда кўшма инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш масалалари доимий мавжуда ҳамкорликни ётироф этди.

Бирор, шуни кайд этиш ўринлики, савдо соҳасида энг кўп куляйлик яратиш тартиби жорий килинганинга қарамасдан, ўзаро товар айришаша ҳажми имкониятни даражасида эмас.

Мисол учун, 2017 йилда бўйсизлик 210 миллион доллардан бирор ошаган. 2018 йилнинг 8 ойида эса мазкур рақам 300 миллионни ташкил этган, холос, тўғри, ўсиш бор. Аммо, ишончимиз комилки, Америкадек ривожланган ва Ўзбекистондек илгор мамлакат иккисодий аслида бундан анча кўпроғига қодир.

Президентимиз иккى томонлама ҳамкорликнинг турли жиҳатларини таъмил килиб, фойдаланилмайётган имкониятларни, ўзаро манбағатли ва истиқболли тармоклар жуда кўплигини қайд этиди.

Аслида Ўзбекистонда хорижий валотлар конвертациясига очилгани, янги ва замонавий инвестиция мухит яратилгани, тўғридан-тўғри сармоялар давлат томонидан кафолатланши янги давраги мухим ўзғаришлариданди.

Мамлакатимизда юкори технологияни жоғизлашараланамалга оширишда ишлаб чиқиб, Ҳаракатлар стратегияси давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш, қонун устуворлигини таъминлашшини кайд этиди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Бундан ташкири "Боинг" компанияси "Ўзбекистон хаво йўллари" Миллий авиакомпаниясини замонавий авиалиннейлар, хусусан, "Боинг-787-8 Дримлайнъ" русумидаги янги авлод самолётлари билан таъминловчи доимий ҳамкорига айланди.

"Женерал электрик" корпорация-

си эса Ўзбекистоннинг нефть-газ ва авиаация секторларида, шунингдек, саломатлик ва қайта тикланадиган энергия манбаларини ривожлантириш соҳасидаги мухим ҳамкори сифатида фаоллик кўрсатмода.

Булардан ташкири, Ўзбекистондаги фаолият юритаётган АҚШ компаниялари орасида "Exxon Mobil", "CNH Industrial", "Coca-Cola", "Hyatt", "Hilton", "John Deere", "Honeywell", "Caterpillar" ва бошқалар ҳам бор.

Маданий-гуманитар соҳадаги муносабатлар ҳам ривожланниб бормоқда.

Сўнгги 2-3 йил давомида илмфан-ва таълим соҳаларида, айникиса, олий таълим мұассасалари ўртасидаги интишадигани ҳамда АҚШнинг иккисодий лидер сифатида ўсиб бораётган ролини ётироф этди.

Олий даражадаги мулоқот чоғида Шавкат Мирзиёевнинг ислоҳотларни курашни кўллаб-куватлаштиришга қартилди.

Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига азо бўлишига интишадигани қайд этиди. Президент Д.Трамп эса Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига азо бўлишига интишадигани қайд этиди.

Хар иккала давлатнинг вазирлик ва компанийлари, ишбильарнома дарошлари ўртасидаги алоқаларни фоллаштириш, юкори технологиялар, савдо-санат, ёқлиғ-энергетика, транспорт ва бошча соҳаларда кўшма инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда АҚШ унга техник кўмак кўрсатишини тасдиқлади.

Бирор, шуни кайд этиш ўринлики, савдо соҳасида энг кўп куляйлик яратиш тартиби жорий килинганинга қарамасдан, ўзаро товар айришаша ҳажми имкониятни даражасида эмас.

Мисол учун, 2017 йилда бўйсизлик 210 миллион доллардан бирор ошаган. 2018 йилнинг 8 ойида эса мазкур рақам 300 миллионни ташкил этган, холос, тўғри, ўсиш бор. Аммо, ишончимиз комилки, Америкадек ривожланган ва Ўзбекистондек илгор мамлакат иккисодий аслида бундан анча кўпроғига қодир.

Бундан ташкири "Боинг" компанияси "Ўзбекистон хаво йўллари" Миллий авиакомпаниясини замонавий авиалиннейлар, хусусан, "Боинг-787-8 Дримлайнъ" русумидаги янги авлод самолётлари билан таъминловчи доимий ҳамкорига айланди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Бундан ташкири "Боинг" компанияси "Ўзбекистон хаво йўллари" Миллий авиакомпаниясини замонавий авиалиннейлар, хусусан, "Боинг-787-8 Дримлайнъ" русумидаги янги авлод самолётлари билан таъминловчи доимий ҳамкорига айланди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Бундан ташкири "Боинг" компанияси "Ўзбекистон хаво йўллари" Миллий авиакомпаниясини замонавий авиалиннейлар, хусусан, "Боинг-787-8 Дримлайнъ" русумидаги янги авлод самолётлари билан таъминловчи доимий ҳамкорига айланди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологияларни жалб кишиш имкониятларни тобора кенгаймоди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда АҚШнинг иккисодий компанияларни сармоя ва технологиял

► Депутат минбари

Аҳоли ва унинг фаровонлигига оид ишончли ахборотлар давлатнинг узоқ муддатли прогнозлар ва ҳудудларни ижтимоий-иқтисолий ривожлантириш мақсадли дастурлари, аҳолининг бандлугини таъминлаш ва янги иш ўринлари ташкил этиш дастурлари, Барқарор ривожланиш мақсадлари миллий индикаторларини шакллантириш, меҳнат ресурслари жойлашуви ва улардан фойдаланиш жараёнларини ўрганиш, иқтисолий ва ижтимоий соҳаларда илмий тадқиқотлар олиб боришида мухим аҳамиятга эга.

Янги қонун – янги имкониятлар омили

Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида»ги қонуни лойиҳаси жамоатчилик муҳокамасида

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўзининг 2015 йил 10 июндаги аҳоли ва ўй-жой фондини рўйхатга олиш бўйича тавсиялар ва принципларга доир резолюциясига таяниб, БМТга аъзо давлатларни 2020 йилда Бутунжаҳон аҳоли ва ўй-жой фондини рўйхатга олиш дастури доирасида аҳоли ва ўй-жой фондини рўйхатга олишга таалукли халқаро ва худудий тавсияларни инобатга олган холда, камиди бир марта аҳоли ва ўй-жой фондини рўйхатга олишини ўтказиша даъват этди.

Аҳолини рўйхатга олиши ўтказишинг аҳамияти шундаки, истиқболдан 10-30 йиллар ривожланшигининг прогноз маълумотлари учун ишончи асос яратди. Худудларни ривожлантиришга шумига мухтож катламларига ёрдан кўрсатиш бўйича сийёсий ва бошқарув қарорларини кабул қилиш учун зарур маълумотларни олиш имконини беради.

Ўзбекистонда охирги марта аҳолини рўйхатга олиш 1989 йилда ўтказилган. Истиқлол Йилларида аҳолини рўйхатга олиш ўтказилмаган. Бу давр мобайнида аҳоли сони, унинг ёш ва жин таркиби, республика худудлари бўйича жойлашуви тудбад таъсир кўрсатган сезиларни ўзгаришлар юз берди. Шунингдек, таъкидлаш жойизи, ҳозирги кунда республикаизади аҳолини рўйхатга олиш масалалари

рини тартибга солувчи қонун қабул қилинмаган.

Шунга ўшаш омиллар статистика органларига ҳар ойда келдиган аҳоли тўғрисидаги дастлабки маълумотлар (туғилиш, ўлим, никоҳ, ички ва ташки миграция) асосида шакллантириладиган жорий статистика хисоби маълумотларидан фойдаланиши чеклаб қўяди.

Шу жihatдан «Аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиши долзарб масаладир.

Ўшбу масаласи Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатга олиш расмий статистика тизимида аҳолини ишончи хисоблашнинг универсал услубларини тақдим этиши, шунингдек, муйян хисобот даврига аҳолининг жинси, ёши, оиласи холати, саводхонлик даражаси, турмуш даражаси, бандлиги, миллати, фуракорлиги ва бошқа демографик, ижтимоий-иқтисолий тавсифи бўйича батфаиди маълумотларни бериши билан хам мухим ўрин тутади.

Аҳолини рўйхатга олиш ўзбекистон Республикасида жараёнларни хамга олди ва Бутунжаҳон аҳоли, ўй-жой фондини рўйхатга

олиш дастури бўйича ўтказилаётган дунё аҳолисини рўйхатга олишининг таркибий кисми хисобланади.

Аҳолини рўйхатга олиш дастурининг кенг ва умумий қарорларни сабабли рўйхатта олиш нафакат республикаимиз бўйича, балки кичик аҳоли пунктларини кўшган холда, ҳар бир мавзумий-худудий бирликлар кесимида турли хил аҳоли тўғрисидаги маълумотлар манбаси хисобланади.

Қонунинг мақсади аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш билан боғлиқ барча жараёнларни хукукӣ тартибига солищдан иборат.

Шундай килиб, Ўзбекистонда аҳолини рўйхатга олиш билан боғлиқ муносабатларни қонуни лойиҳасини беради.

Шу жihatдан аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатга олиш расмий статистика тизимида аҳолини ишончи хисоблашнинг универсал услубларини тақдим этиши, шунингдек, муйян хисобот даврига аҳолининг жинси, ёши, оиласи холати, саводхонлик даражаси, турмуш даражаси, бандлиги, миллати, фуракорлиги ва бошқа демографик, ижтимоий-иқтисолий тавсифи бўйича батфаиди маълумотларни бериши билан хам мухим ўрин тутади.

Аҳолини рўйхатга олиш ўзбекистон Республикасида жараёнларни хамга олди ва Бутунжаҳон аҳоли, ўй-жой фондини рўйхатга

олиш дастури бўйича ўтказилаётган дунё аҳолисини рўйхатга олишининг таркибий кисми хисобланади.

Аҳолини рўйхатта олиш дастурининг кенг ва умумий қарорларни сабабли рўйхатта олишга тайёргарлик кўриш ва ун ўтказишни амалга оширучи давлат органларининг хукук ва мажбурияtlarни ҳам белgilanган. Лойиҳада аҳолини рўйхатга олиш – дастури таркиби, даври, тартиби ва маълумотларининг хавфзилигини таъминлаш масалалари очиб берилган.

Аҳолини рўйхатта олиши ўтказишни даврийлиги, унга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш тадбирларини молиявий ва моддий-техник таъминлаш каби масалалар қонун лойиҳасини беради.

Шу жihatдан аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш билан боғлиқ барча жараёнларни хукукӣ тартибига солищдан иборат.

Шу жihatдан аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.

Аҳолини рўйхатта олиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишини ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ғи фармонининг 5-бандида белgilab берилди.</

Софлик фақат шифокорга боғлиқми?

Ёки тиббий маданият юқори бўлмаса, ҳаммаси бекор!

**Дилмурод ИРГАШЕВ,
“Доктор Д” клиникаси
бош директори:**

— Соглик — бебаҳо бойдайиш мумкин. Касал одамга ҳеч қандай мол-дунё татимаслигини ёш бола ҳам билади. Тиббий маданият фақат маддиятга боғлиқ эмас. Унда хоҳиш, эътибор бирламчи. Арзимас, майда-чўйда деб биладиган масалаларга ҳам эътибор қартиш орқали тиббий маданият шакланади. Одам ўзини турли ташки таъсирлардан химоя қилиши, озода кийиниши, кун тартиби ва гигиенага риоя қилиши, атрофодагиларга фамхўрлик қилиб, меҳр қўрсатиши, самимий бўлиши — айтинг-чи, буларниң қайси бири маблаг талаф қилиди? Биз кезги келгандা, ўзимизни аямаймиз. Бирор жойимиз оғриса, ётиб турай, ўтиб кетар, дори исчам, тузалиб коларман каби баҳоналар билан таскин излаймиз. Орамизда касалга қанча эътибор қиссанг, шунчак талтайди, дейдиган одамлар ҳам бор. Ваҳоланки, бирор қасаллик аломати пайдо бўлганидан-ноқ шифокорга мурожаат қилинса, ортиқа оворагарчилиги сарф-харажатларга хожат қолмайди.

Ойлигоҳда турли миллат вакилари билан ўқиганман. Улар биз кичик бармомизиз оғриса ҳам шифокорга борамиз, сиз эса беморни, албатта, кўтариб борасиз. Чунки ўё оёғи билан боришга холи ҳам қолмайди, дейишар эди. Бу аччик ҳакиқат. Вақт ўтиб кетганидан кейин елиб-югуришлар бефойда. Биласизми, тўғри овқатланиши ҳам саломатлини асрарда мухим ўрин тутади. Аксарият одамлар сотиб олаётган ёки истемол килаётган маҳсулотининг саломатлика қанчалик таъсирни бор-йўқлигига у қадар аҳамият бермайди. Еки ҳарид, килаётган озиқ-овқатининг юқлилик муддати, сифати, калорияси билан қизикмайди. Ўта кучли ёки сифатиз сиз озиқ-овқат организмга зарар. Шифокорлар нега парҳез буоради? Чунки организмда яхши ҳазм бўладиган ёки аксина унинг ҳолатини янада оғирлаштириб юбордиган озиқ-овқатлар бор.

Замон ўзгарапти, қарашлар ўзгарапти. Кимdir спорт-соғломлаштириш марказларига, соғлом овқатланиши курсларига, турли шифо муолажаларига бораётти, яна кимdir пархез килаяпти. Одамлар ҳаётни қадрланиши ўрганяпти. Бу ҳам уларнинг тиббий маданияти ошаётганининг бир белгиси.

Аммо аҳолининг тиббий маданияти мени унча қонтиктимайди. Касбим тақососи билан турли мамлакатларда хизмат сафарларидан бўламан, тажриба алмашман, маслаҳат бериш жараёнларида иштирок этаман. Кузатаман. Ривожланган мамлакатларда тиббий маданият шу даражада юкорики, бизда учрайдиган қасалликларнинг 80 фоизи уларда дэврли ўйк. Аҳолининг 80-90 фоизи пархезга риоя қилиди, ҳаёт тарзини спорт билан ўтказди, катъий тартиб-коидаларга риоя қилиди. Қисқача айтганда, умрни узайтириш чораларни кўради. Чунки уларда тиббий маданият юқсан. Узоқ умр кўриши тиббий маданиятга кўп жиҳатдан боғлиқ. Биз ҳозир соғлом бўлиш босқичидамиз. Тиббий маданият тўлиқ шаклангандан кейин узоқ умр кўриш чораларни кўришига киришамиз.

Тиббий маданиятни оширишда турли тадбирлар, давра сухбатлари, учрашувлар маълум маънодан ёрдам бериши мумкин. Ҳаммаси инсоннинг ўзига боғлиқ. Ҳалқимизда камроқ ухла, камроқ гапир, камроқ е, деган гаплар бежиз айтилмаган. Бунда хикмат кўп. Бу одатлар наслдан наслга ўтса, авлодлар бардавомлиги тъминланади. Локайд ва дангаса қишилар кам яшайди ёки кўпроқ қасалликка чалинади. Умуман олганда, инсон саломатлиги, биринчи навбатда, ўзи учун мухим. Шифокорлар эса саломатлини асрар ҳакида йўл-йўрик беради, холос.

**Мукаддасхон
РАХМАТИЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳар, Шайхонтохур
туманидаги 44-сон оиласи
поликлиники бош шифокори:**

— Жаҳон соғлини сақлаш ташкилоти экспертиларининг фикрича, инсон соғлигининг 20 фоизи ирсий омилларга, 20 фоизи атрофий мухитга, 8-10 фоизи тиббий хизматга, қолган 50 фоизи эса турмуш тарзига, яъни ҳаёт кечириш даражасига боғлиқ экан. Демак, инсон саломатлиги ҳар жиҳатдан унинг ўз кўлида десак, хато бўлмайди. Саломатлини асрарнинг энг мухим шарти эса тиббий маданиятни шаклантириш хисобланади. Тиббий маданият кундади турмушин инсон организими ва у яшайдиган мухит қонуниятларидан келиб чиқиб саломатлини сақлаш ҳамда мустахкамлашга қаратилган тадбирлардан иборат. Унумли меҳнат қилиш, мароқли дам олини, жисмоний тарбия ва спорт билан шугулланши, организми чинчилириш, шахсий гигиенага риоя қилиш, тартибли ва тўғри овқатланиши, зарарни одалтлардан ўзини тийиш, доимий раввишда шифокор кўригидан ўтиб тuriши тиббий маданияти ташкил этиди.

Қарб икки кўлдан қиқади. Тиббий ходимлари ҳар қанча жон кўйдиригани билан одамнинг ўзида интилиши, ҳаракат қилиб шармасдан ишларни амалга оширилади. Бу ҳам болаларни турли қасалликлардан асрарлаштириш, тартибли ва тўғри овқатланиши, зарарни одалтлардан ўзини тийиш, доимий раввишда шифокор кўригидан ўтиб тuriши тиббий маданияти ташкил этиди.

2018 йил 18 декабрда Президентимизнинг “Юқумли бўлмаган қасалликлар профилактикаси, соғлом турмуш тарзини кўлдаб-куватлаш ва аҳолининг жисмоний фаоллиги даражасини ошириш чора-тадбирлари, тўғрисида” ги қарори қабул қилинди. Ушбу қарорда тиббий-профилактика соҳасида олиб бориладиган ишларни такомиллаштириш, аҳоли ора-

Атроф-муҳит тозалиги саломатлик гарови деб бежизга айтилмаган. Мусаффо ҳаво, гўзлар табии, бетакор манзараларни кўриб, одамнинг баҳри дилия яйрайди. Ағусуки, шундай гўзлар манзараға додек-бўлиб турган чиқиниларни кўрганда таъбингиз хира бўлади. Илгари ҳовлилар супуриб-сидирлигандага чиқинилар ҳеч қачон дарвазонинг ташкирсига чиқарип кўйилмаган. Чунки ёши улуг инсонлар чиқинди оёб остида, кўзга кўринадиган жойда турмасин, бехосият бўлади. Деб тартиб-интизом ёки меҳр-оқибат ҳакида насиҳат кильсан ўзлари унинг тескарисини амалга ошираса, бу қанчалик мантиқа тўғри келади? Уст-боши бир ахволда бўлган онанинг фарзанди тоза кийимларда юришини тасаввур килиш кийин. Ёки кўйадан келиб кўлни ювасдан овқат ейдиган одам ҳеч қачон фарзандига тоzалик, гигиена ҳакида маслаҳат беролмайди. Чунки ўзи ўрнак бўлолмайди. Инсон хотириасида муҳрланиб қолдиган хатти-ҳарқатлар истайдимиш йўқум келгисида, албатта, тақрорланади. Оддий мисол. Аксарият холларда ошпазнинг фарзанди ошпаз, шифокорнинг фарзанди шифокор, ҳуқуқшуносининг фарзанди ҳуқуқшунос бўлади. Нега? Сабаби бола улгайган жойда шундай мухит тўлиқ шакланган ва у табиий раввишда шунга мослашади. Демак, тиббий маданият борасида ҳам фарзандларимиз худди шундай кўнімка асосида вояга этиди.

Турли заарли оdatлар, масалан, тамаки чекиши, алкогол истеъмолини ҳам аввал оиласдан ўрганиди. Ота кўлида тамакини тутатишини зарарлари ҳакида насиҳат беролмайди-ку. Отасининг тамаки чекаётганини кўрган қайси бола ўзини тийиб туролади? У бир марта бўлса ҳам кизикиб чеки куради. Бола ҳеч нарсадан кўркмай, соғлиги ҳакида ўйлаб ўтиргай бу зарарли оdatларни ўзига сингидради. Ўзини кадрмалмаган инсонни қандай тарбиялаш мумкин? Шунинг учун тиббий маданияти шаклантиришда эҳтиёткорона ёндашув талаф этилади. Ҳаттони ҳали бола дунёга келмасданоқ бу тарбия бошланса, мақсадга мувоғи бўлади. Ҳомиладорлик даврининг осоишта, ижобий мухитда кечиши, ота-онанинг соглом бўлиши соғлом боланинг дунёга келишига замин яратади.

Психологлар бўлгуси оналарга хали туғилмаган гўдак билан мулоқотда бўлиши, улар билан сұхбатлашшини, ёқимли мусиқалар эшиттириши тавсия қилиди. Боиси гўдак онадаги ҳар бир ўзгариш ва хатти-ҳарқатни хис этади. Кузатувлар шуни кўрсатади, ҳомиладорлик даврида турли руҳий стресслар, асабузаркларни бошидан ўтказган оналарнинг фарзанди фойт йиглои, инхиқ, асабий бўлиб туғилади. Касалликка мойиллиги юкори бўлади. Бундан кўриниб турибди, тиббий маданият, руҳий тарбия ҳамда жисмоний барқамалликни фарзанд дунёга келмасданоқ бошаш зарур.

Эътибор килганинисиз, кўпинча кекса одамлар ёшлини иссирик кийиниб юр, овқатнинг вақтида е, деб тергайди. Чунки улар енгил кийиниб ёки вақтида овқатланмагани учун турли қасалликлар, ҳатто сурункали ҳасталикларни ортириб олиш мумкинлигини яхши тушунишади.

Бир сўз билан айтганда, мўътадил шароит, ижобий мухит, руҳий соғломлик, таниси сиҳатлик табийи-ки, инсон умрингин завқли турли мўннинг бўлишига хизмат қилиди. Бу борада тиббий маданият ниҳоятда мухим эканини унумаслик лозим.

Мутахассисларнинг фикр-мулоҳазаларидан ҳам кўриниб турибди, ҳаётда рўй берадиган воқеа-ҳодисалар, дуч келинаётган мумаммаларга қарамасдан, инсон ўз соғлигини биринчи ўринга кўйиши керак. Зотан, сог танда — соғлом ақл, деб бекорга айтилмаган. Соғлом гоялар эса баҳти келажак учун пойдевор бўлади, замин яратади. Шунингдек, узоқ умр кўрмоқ соатди насиҳтади.

Буни шунчак гап деб караш хато. Уни чукур хис этиш, онгли раввишда интилиб яшаш лозим. Мазкур йўналишда инсон ўзида кўнімка хосил қисал максадга эришиди. Тараккӣ этган маммалатларда аҳоли саломатлиги истиқболнинг асосий омили сифатида қаралади. Бинобарин, аҳоли орасида тиббий маданиятига ривожлантириш орқали ҳар жабхада юкори кўрсаткичларга эришиш амалиётда ўз исботини топган. Шундай экан, тиббий маданият нафақат эҳтиёж, балки заруриятга айланмоғи лозим.

**Вилоят ДАВЛЕТОВА,
психолог:**

— Ҳаёт — олий мукофот. Уни асрар-авайлаш, қадрлаш учун соглом бўлиши шарт. Бу оддий ҳакиқатни фақат вакт кўрсатади. Инсон шу қадар муреккаб зотки, унинг онг остига ижобий кувватни йўналтириш учун ташки таъсирлар талаб этилади. Тиббий маданият ҳам бевосита ташки таъсирлар асосида кўнімка хосил килиш, ибрат бўлиш, ўрнак кўрсатиш бунда мухим аҳамиятга эга. Инсон улгайганида ўрганган тартиб-коидаларни ҳаётди давомида кўллайди. Керакли маълумотларнинг 80 фоизи кўз орқали кабул килиниади. Демак, халқимиз “куш уясидаги қўрганини қилиди” дейиши бежиз эмас. Теварак-атрофдагилар тозалик, тартиб-интизом ёки меҳр-оқибат ҳакида насиҳат кильсан ўзлари унинг тескарисини амалга ошираса, бу қанчалик мантиқа тўғри келади? Уст-боши бир ахволда бўлган онанинг фарзанди тоза кийимларда юришини тасаввур килиш кийин. Ёки кўйадан келиб кўлни ювасдан овқат ейдиган одам ҳеч қачон фарзандига тоzалик, гигиена ҳакида маслаҳат беролмайди. Чунки ўзи ўрнак бўлолмайди. Инсон хотириасида муҳрланиб қолдиган хатти-ҳарқатлар истайдимиш йўқум келгисида, албатта, тақрорланади. Оддий мисол. Аксарият холларда ошпазнинг фарзанди ошпаз, шифокорнинг фарзанди шифокор, ҳуқуқшуносининг фарзанди ҳуқуқшунос бўлади. Нега? Сабаби бола улгайган жойда шундай таъсирларни ҳаётди давомида кўллайди. Керакли маълумотларнинг 80 фоизи кўз орқали кабул килиниади. Демак, халқимиз “куш уясидаги қўрганини қилиди” дейиши бежиз эмас. Теварак-атрофдагилар тозалик, тартиб-интизом ёки меҳр-оқибат ҳакида насиҳат кильсан ўзлари унинг тескарисини амалга ошираса, бу қанчалик мантиқа тўғри келади? Уст-боши бир ахволда бўлган онанинг фарзанди тоза кийимларда юришини тасаввур килиш кийин. Ёки кўйадан келиб кўлни ювасдан овқат ейдиган одам ҳеч қачон фарзандига тоzалик, гигиена ҳакида маслаҳат беролмайди. Чунки ўзи ўрнак бўлолмайди. Инсон хотириасида муҳрланиб қолдиган хатти-ҳарқатлар истайдимиш йўқум келгисида, албатта, тақрорланади. Оддий мисол. Аксарият холларда ошпазнинг фарзанди ошпаз, шифокорнинг фарзанди шифокор, ҳуқуқшуносининг фарзанди ҳуқуқшунос бўлади. Нега? Сабаби бола улгайган жойда шундай таъсирларни ҳаётди давомида кўллайди. Керакли маълумотларнинг 80 фоизи кўз орқали кабул килиниади. Демак, халқимиз “куш уясидаги қўрганини қилиди” дейиши бежиз эмас. Теварак-атрофдагилар тозалик, тартиб-интизом ёки меҳр-оқибат ҳакида насиҳат кильсан ўзлари унинг тескарисини амалга ошираса, бу қанчалик мантиқа тўғри келади? Уст-боши бир ахволда бўлган онанинг фарзанди тоза кийимларда юришини тасаввур килиш кийин. Ёки кўйадан келиб кўлни ювасдан овқат ейдиган одам ҳеч қачон фарзандига тоzалик, гигиена ҳакида маслаҳат беролмайди. Чунки ўзи ўрнак бўлолмайди. Инсон хотириасида муҳрланиб қолдиган хатти-ҳарқатлар истайдимиш йўқум келгисида, албатта, тақрорланади. Оддий мисол. Аксарият холларда ошпазнинг фарзанди ошпаз, шифокорнинг фарзанди шифокор, ҳуқуқшуносининг фарзанди ҳуқуқшунос бўлади. Нега? Сабаби бола улгайган жойда шундай таъсирларни ҳаётди давомида кўллайди. Керакли маълумотларнинг 80 фоизи кўз орқали кабул килиниади. Демак, халқимиз “куш уясидаги қўрганини қилиди” дейиши бежиз эмас. Теварак-атрофдагилар тозалик, тартиб-интизом ёки меҳр-оқибат ҳакида насиҳат кильсан ўзлари унинг тескарисини амалга ошираса, бу қанчалик мантиқа тўғри келади? Уст-боши бир ахволда бўлган онанинг фарзанди тоза кийимларда юришини тасаввур килиш кийин. Ёки кўйадан келиб кўлни ювасдан овқат ейдиган одам ҳеч қачон фарзандига тоzалик, гигиена ҳакида маслаҳат беролмайди. Чунки ўзи ўрнак бўлолмайди. Инсон хотириасида муҳрланиб қолдиган хатти-ҳарқатлар истайдимиш йўқум келгисида, албатта, тақрорланади. Оддий мисол. Аксарият холларда ошпазнинг фарзанди ошпаз,